

Kuntien yhteinen e-kirjasto avataan 2024

**Jakelu: kuntien kirjastopalveluista vastaavat viran-/toimenhaltijat,
kirjastopalveluista vastaavat lautakunnat, kunnan-/kaupunginhallitukset**

Koko Suomen kuntien yhteinen e-kirjasto avataan vuoden 2024 alussa. Oheisen infopakedin avulla yhteistä e-kirjastoa valmisteleva e-kirjastohanke haluaa tuoda kuntapäätäjien sekä kirjastopalveluista vastaavien viran- ja toimenhaltijoiden tietoon sen, mikä kuntien yhteinen e-kirjasto on, miksi se perustetaan ja miten kunta hyötyy e-kirjastosta. Infopaketti sisältää myös laskemia siitä, mitä e-kirjasto tulee kunnille maksamaan ja kuinka siihen liitytään mukaan.

Yhteisen e-kirjaston käyttö edellyttää sitä, että oma asuinkunta on liittynyt mukaan e-kirjastoon. Jos kaikki Suomen kunnat liittyvät mukaan yhteiseen e-kirjastoon, on kaikilla suomalaisilla tasarvoiset mahdollisuudet käyttää yhtä laajaa e-aineistokokoelmaa eli lukea e-kirjoja, kuunnella e-äänikirjoja ja lukea e-lehtien digitaalisia näköisversioita.

E-kirjaston myötä nykyisin alueellisesti tai paikallisesti hoidettavat e-kirjastopalvelut keskitetään valtakunnallisella tasolla hoidettaviksi.

E-kirjastohanketta vetää Helsingin kaupunginkirjasto. Hankkeen rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö. Hanke kestää vuoden 2023 loppuun asti.

Ystävällisin terveisin,

E-kirjastohankkeen omistaja
Virva Nousiainen-Hiiri
Helsingin kaupunginkirjasto
virva.nousiainen-hiiri@hel.fi, 050 402 5813

Kommunernas gemensamma e-bibliotek öppnas 2024

Distribution: tjänsteinnehavare och befattningshavare som ansvarar för bibliotekstjänsterna, nämnder som ansvarar för bibliotekstjänsterna, kommun- och stadsstyrelser

Det gemensamma e-biblioteket för alla kommuner i Finland öppnas i början av 2024. Med hjälp av det bifogade infopaketet vill e-biblioteksprojektet som förbereder det gemensamma e-biblioteket informera de tjänsteinnehavare och befattningshavare som ansvarar för bibliotekstjänsterna om vad kommunernas gemensamma e-bibliotek är, varför det grundas och vilken nytta kommunen har av e-biblioteket. Infopaketet innehåller också kalkyler om vad e-biblioteket kommer att kosta för kommunerna och hur man ansluter sig till det.

För att använda det gemensamma e-biblioteket måste användarens hemkommun ha anslutit sig till e-biblioteket. Om alla kommuner i Finland ansluter sig till det gemensamma e-biblioteket har alla finländare jämlika möjligheter att använda samma omfattande e-samling, med andra ord att läsa e-böcker, lyssna på digitala ljudböcker och läsa digitala utgåvor av e-tidskrifter.

Med e-biblioteket kommer e-bibliotekstjänsterna som i dagsläget sköts regionalt eller lokalt att börja skötas på riksnivå.

E-biblioteksprojektet leds av Helsingfors stadsbibliotek. Projektet finansieras av undervisnings- och kulturministeriet. Projektet pågår till slutet av 2023.

Med vänlig hälsning,

E-biblioteksprojektets ägare
Virva Nousiainen-Hiiri
Helsingfors stadsbibliotek
virva.nousiainen-hiiri@hel.fi, 050 402 5813

Kuntapäätjä. Tutustu kuntien yhteiseen e-kirjastoon.

E-kirjasto avataan 2024

Varmista, että oman kuntasi asukkaat saavat tasa-arvoiset ja toimivat e-kirjastopalvelut

Kommunala beslutsfattare. Bekanta dig med kommunernas gemensamma e-bibliotek.

E-biblioteket öppnas 2024

Försäkra dig om att invånarna i din kommun har tillgång till jämlika och välfungerande e-bibliotekstjänster

Sisälllys

Mikä kuntien yhteinen e-kirjasto on? _____	3
Miksi e-kirjasto perustetaan? _____	4
Mitä e-kirjasto käyttäjälle tarjoaa? _____	5
Miten kunta hyötyy e-kirjastosta? _____	6
Mitä e-kirjasto maksaa? _____	8
Miten e-kirjastoon liitytään? _____	9

E-kirjastohankkeen yhteystiedot

Kuntien yhteistä e-kirjastoa valmistelee e-kirjastohanke. Hanke toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön projektirahoituksella ja sitä vetää Helsingin kaupunginkirjasto.

Lisätiedot ja e-kirjastohankkeen projektiryhmän yhteystiedot:
kirjastot.fi/ekirjastohanke

Innehåll

Vad är kommunernas gemensamma e-bibliotek? _____	10
Varför grundas e-biblioteket? _____	11
Vad erbjuder e-biblioteket användaren? _____	12
Vilken nytta har kommunen av e-biblioteket? _____	13
Vad kostar e-biblioteket? _____	15
Hur ansluter sig kommunen till e-biblioteket? _____	16

Kontaktuppgifter till e-biblioteksprojektet

Kommunernas gemensamma e-bibliotek bereds av e-biblioteksprojektet. Projektet genomförs med undervisnings- och kulturministeriets projektfinansiering. Projektet leds av Helsingfors stadsbibliotek.

Mer information och kontaktuppgifterna till e-biblioteksprojektets projektgrupp: **biblioteken.fi/ebiblioteksprojektet**

Mikä kuntien yhteinen e-kirjasto on?

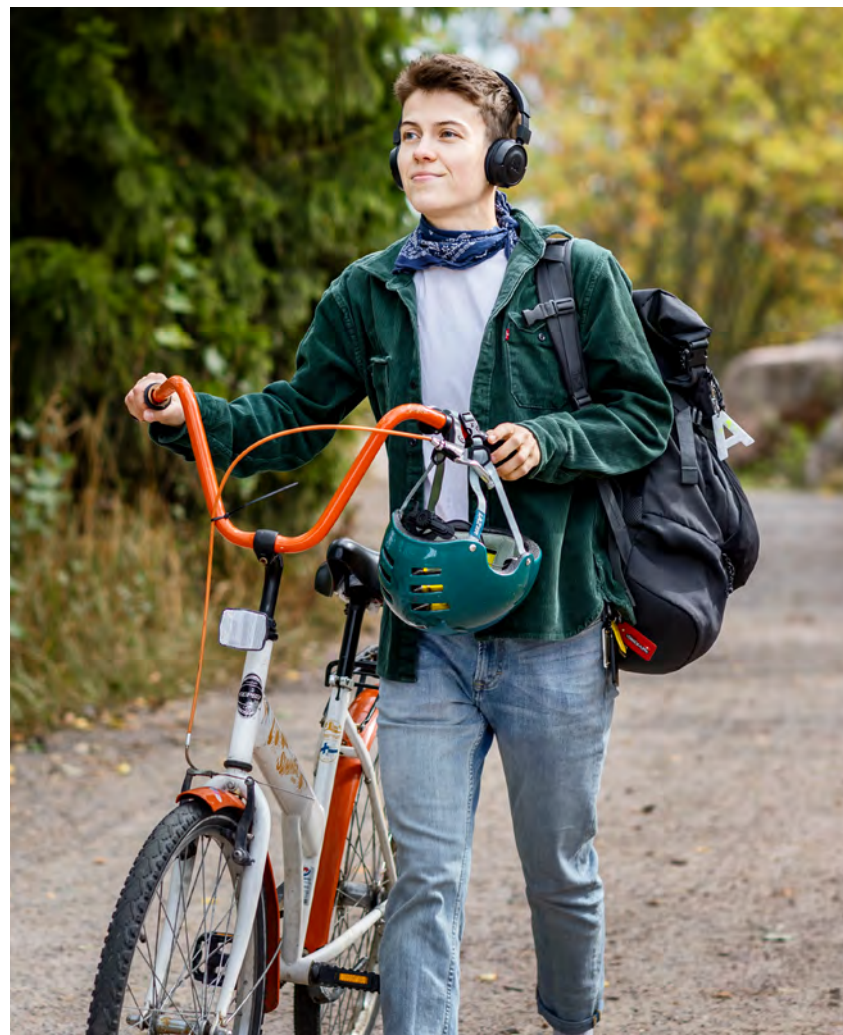
Kuntien yhteinen e-kirjasto on yhden luukun e-kirjasto. Se tarkoittaa, että yhden verkkosivun tai mobiiliapplikaation kautta on käytettävissä monipuolinen e-kirjastokokoelma helposti ja vaivattomasti mistä päin Suomea tahansa. Uusi e-kirjasto antaa Suomen kirjastojen asiakkaille nykyistä tasa-arvoisemman ja helppokäyttöisemmän pääsyn kirjastojen digitaalisiin sisältöihin.

Yhteisen e-kirjaston käyttö edellyttää sitä, että oma asuinkunta on liittynyt mukaan e-kirjastoon. Jos kaikki Suomen kunnat liittyvät mukaan yhteiseen e-kirjastoon, on kaikilla suomalaisilla tasa-arvoiset mahdollisuudet käyttää yhtä laajaa e-aineistokokoelmaa eli lukea e-kirjoja, kuunnella e-äänikirjoja ja lukea e-lehtien digitaalisia näköisversioita.

Yhteiseen e-kirjastoon kirjaututaan kirjastotunnuksella, jonka kaikki e-kirjastossa mukana olevien kuntien asukkaat voivat hankkia käyttöönsä joko suoraan e-kirjaston verkkosivuilta tai asioimalla omassa lähikirjastossaan.

MIKÄ E-KIRJASTO ON?

- ✓ Yhden luukun e-kirjasto
- ✓ Helppokäyttöinen verkkosivu ja mobiiliapplikaatio
- ✓ Tasa-arvoinen pääsy kirjastojen digitaalisiin sisältöihin eri puolilta Suomea

Miksi e-kirjasto perustetaan?

Kuntien yhteinen e-kirjasto perustetaan, koska asiakkaille halutaan tarjota nykyistä paremmin toimivat ja tasa-arvoisemmat e-kirjastopalvelut.

Kirjaston tehtävä on edistää kirjallisuutta ja lukutaitoa myös tulevaisuudessa. Kirjastolaki¹ velvoittaa kirjastoja tarjoamaan ajantasaiset kokoelmat käyttöön tasapuolisesti kaikille. Kirjasto elää tässä ajassa ja katsoo vahvasti tulevaisuuteen. Asiakkaat ovat tottuneet käyttämään digitaalisia palveluja, joten kirjasto ei voi jäädä vain painetun kirjallisuuden jakelukanavaksi.

Kirjastojen toimintaympäristö on muuttunut ja muuttuu koko ajan mm. digitalisaation sekä kirjamarkkinan ja tekijänoikeuslainsäädännön muutoksen myötä. Tähän liittyvä työ vaatii erityistä osaamista ja asiantuntijaosaamisen keskittämistä.

Tällä hetkellä e-kirjastokokoelmia on Suomessa yli 30 ja niiden laajuus vaihtelee runsaasti. Käyttäjien ja kirjastojen työntekijöiden näkökulmasta järjestelmä on sekava, sillä eri aineistotyytit sijaitsevat erilaisilla teknisillä alustoilla. Käyttäjän täytyy siirtyä palvelusta toiseen sen mukaan, haluaako hän päästä käsiksi kotimaiseen vai ulkomaiseen e- tai äänikirjaan tai kotimaiseen vai ulkomaiseen aikakauslehteen. Tähän asiaan halutaan muutos.

Jatkossa e-kirjastopalvelut on tarkoitus tuottaa valtakunnallisena yhteistyönä, kun ne tällä hetkellä tuotetaan pääasiassa alueellisena yhteistyönä. Kun e-kirjastopalvelut tuotetaan yhteisesti koko Suomen tasolla, on se

MIKSI E-KIRJASTO?

- ✓ Toimivat, tasapuoliset ja monipuoliset e-kirjastopalvelut kaikille
- ✓ E-kirjastopalvelut tuotetaan jatkossa kustannustehokkaasti valtakunnallisena yhteistyönä
- ✓ Kirjastot ovat sivistyksellisten perusoikeuksien ytimessä

kustannustehokkaampaa ja lainattavasta kokoelmasta saadaan laajempi ja monipuolisempi.

Kirjastoilla on tärkeä tehtävä yksilöllisten perusoikeuksien toteuttajana. Kirjastot edistävät väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kyse on ihmisten sivistyksellisten perusoikeuksien ydinalueesta.

¹ Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016

Mitä e-kirjasto käyttäjälle tarjoaa?

Kuntien yhteinen e-kirjasto tarjoaa pääsyn monipuoliseen ja ajantasaiseen e-kirjastokokoelmaan yhdellä kirjautumisella. Alkuvaiheessa kokoelma sisältää e-kirjoja, äänikirjoja ja aikakauslehtien digitaalisia näköisversioita suomeksi, ruotsiksi ja myös muilla kielillä.

Yhteisessä e-kirjastossa nykyisin hajallaan eri palveluissa oleva aineisto kootaan yhdelle alustalle, jolloin käyttäjäkokemus paranee. E-kirjaston kokoelman on määrä olla e- ja äänikirjojen ja digitaalisten aikakauslehtien osalta laaja ja jatkuvasti uudistuva. Kuntien yhteisen e-kirjaston myötä

suurin osa suomalaisista saa käyttöönsä nykyistä monipuolisemman e-kirjastokokoelman.

E-kirjaston myötä kirjastot siirtyvät digiaikaan paitsi teknisesti, myös osallistavan toimintamallinsa myötä. Yhdessä teknisen toteutuksen kanssa ratkaisu on poikkeuksellinen ja voidaankin puhua jopa edelläkävijyydestä. Ratkaisulla varmistetaan se, että käyttäjät ovat nyt ja tulevaisuudessa kehittämisen keskiössä. Palvelua rakennetaan käyttäjille ja käyttäjien tarpeeseen.

Tulevaisuuden tietotekniset haasteet sekä tietoturva ovat jatkossa nykyistä helpommin ratkottavissa viiveettä, jolloin palvelun käytettävyys pysyy turvattuna kaikkina vuorokauden aikoina. E-kirjasto voi kuntien kirjastojen tavoin olla kohtaamispaikka ja näytellä omaa rooliaan digitaalisessa kulttuurissa. E-kirjaston myötä myös nämä valmiudet paranevat.

MITÄ E-KIRJASTO TARJOAA?

- ✓ E-kirjoja, äänikirjoja ja e-lehtiä
- ✓ Käyttäjät kehittämisen keskiössä
- ✓ Jatkuvasti uudistuvan kokoelman

Miten kunta hyötyy e-kirjastosta?

E-kirjasto edistää kuntalaisten tasa-arvoista mahdollisuutta käyttää e-aineistoja, kehittää Suomen yleisten kirjastojen e-aineistoihin ja digi-mediaan liittyvää yhteistyötä ja osaamista sekä koordinoi ja yhteistyössä kuntien kanssa tuottaa e-aineistoihin liittyviä palveluita.

E-kirjasto vastaa kirjastojen yhteisten e-aineistojen käytössä tarvittavien teknisten ratkaisujen ylläpidosta ja kehittämisestä sekä e-aineistojen hankintasopimuksista. Näissä hankinnoissa sillä on jäsenkuntiin nähden

MITEN KUNTA HYÖTYY?

- ✓ Oman kunnan asukkailla yhtä hyvät mahdollisuudet käyttää e-aineistoja kuin kaikilla muillakin e-kirjastossa mukana olevien kuntien asukkailla on
- ✓ E-kirjasto-organisaatio vastaa monista e-kirjastoon liittyvistä asioista ja tekee tiivistä yhteistyössä kuntien kanssa
- ✓ Kirjastoammattilaiset valitsevat e-kirjaston aineistot ja neuvovat asiakkaita e-kirjaston käytössä
- ✓ Kunnat voivat vaikuttaa yhteiseen e-kirjastoon

sidosyksikköasema, tai yhteishankinnat tehdään kuntien valtuuttamina, yhteistyösopimukseen perustuen ².

E-kirjasto-organisaatio vastaa myös yhteistyöstä kirja-alan toimijoiden kanssa, kirjastohenkilöstön kouluttamisesta, viestintä- ja koulutusmateriaaleista asiakaskäyttöön, palvelun visuaalisesta ilmeestä sekä tiivistä yhteistyöstä kirjastojen kanssa.

E-kirjaston myötä nykyisin alueellisesti tai paikallisesti hoidettavat e-kirjastopalvelut keskitetään valtakunnallisella tasolla hoidettaviksi. Jatkossa ei siis enää ole tarvetta erillisille alueellisille tai kuntakohtaisille e-kirjastoille. Kunnat hoitavat kuitenkin edelleen osan yhteiseen e-kirjastoon liittyvistä tehtävistä. Kirjastoammattilaiset kunnissa valitsevat edustuksellisissa työryhmissä jatkossakin e-kirjastoon hankittavat uutuudet ja vastaavat yhteisen e-kokoelman muodostamisesta. Kirjastot osallistuvat työryhmissä kirjavinkkausten tekemiseen ja aineistonostoihin yhteisen e-kirjaston etusivulle. Kirjastot myös avustavat asiakkaitaan e-kirjaston asiakkaaksi tulossa ja opastavat sen käytössä. Nämä ovat e-aineistoon liittyviä, yleisten kirjastojen lakisäätteisiä, kirjastoammatillisia tehtäviä.

Kunnat voivat vaikuttaa yhteisen e-kirjaston toimintaan ohjausjärjestelmän kautta. Ohjausjärjestelmä tulee koostumaan ohjausryhmästä, strategisista työryhmistä sekä yleisten kirjaston asiantuntijoista koostu-

² *Asiantuntijoina käytetty Suomen Hankintajuristit Oy:tä sekä Patentti- ja rekisterihallitusta*

vista operatiivisista työryhmistä, mikäli Kansalliskirjasto toimii yhteisen e-kirjaston emo-organisaationa. Jos taas e-kirjaston toiminnasta vastaamaan perustetaan yhdistys tai osakeyhtiö, ohjausjärjestelmä tulee koostumaan yhdistyksen tai yhtiön hallituksesta, vuosikokouksesta tai yhtiökokouksesta, strategisista työryhmistä sekä yleisten kirjaston asiantuntijoista koostuvista operatiivisista työryhmistä.

Työnjako e-kirjasto-organisaation ja kuntien välillä

E-kirjasto

- Teknisten ratkaisujen hankinta, ylläpito, kehittäminen
- E-aineistojen hankintasopimukset
- Yhteistyö kirja-alan toimijoiden kanssa
- Kirjastohenkilöstön kouluttaminen
- Viestintä- ja koulutusmateriaalit
- Palvelun visuaalinen ilme
- Tiivis yhteistyö kirjastojen kanssa

Kunnat

- E-kirjastoon hankittavien aineistojen valinta
- Yhteisen e-kokoelman muodostaminen
- Kirjavinkkausten tekeminen
- Aineistonostot yhteisen e-kirjaston etusivulle
- Asiakkaiden neuvonta e-kirjaston asiakkaaksi tulossa ja käytössä
- E-kirjaston toiminta rahoitetaan kunnilta perittävillä vuosimaksuilla, valtion mahdollisuudesta osallistua e-kirjaston rahoittamiseen käydään neuvotteluja

Mitä e-kirjasto maksaa?

Kuntien yleiset kirjastot käyttävät tällä hetkellä keskimäärin 0,80 euroa asukasta kohden e-aineistokuluihin vuosittain ^{3,4}.

Kuntien yhteisen e-kirjaston aloittaessa toimintansa vuoden 2024 alussa sen kustannukset tulevat olemaan noin 0,70 euroa asukasta kohti.

E-kirjasto tarjoaa laajan ja monipuolisen valikoiman kaikkein käytetyimpiä e-aineistoja: äänikirjoja, e-kirjoja ja aikakauslehtiä sekä helppokäyttöisen käyttöliittymän asiakkaiden käyttöön.

E-kirjaston toiminta rahoitetaan kunnilta perittävillä vuosimaksuilla, joiden suuruudesta sovitaan sopimuksessa. Neuvottelut siitä, onko valtiolla mahdollisuutta osallistua e-kirjaston teknisen järjestelmän ylläpidon ja kehittämisen rahoittamiseen, ovat vielä kesken.

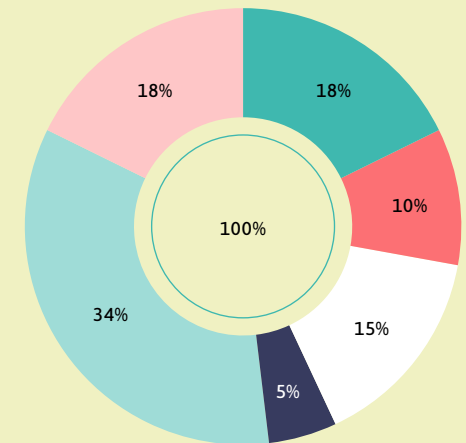
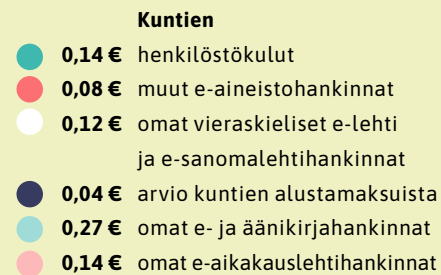
³ Perustuu yleisille kirjastoille syksyllä 2022 lähetetyn kustannuskyselyn tuloksiin.

⁴ Kustannukset vaihtelevat kunnittain (0,39–2,05 €).

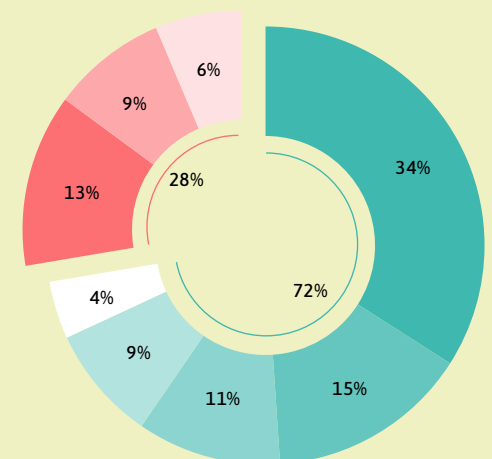
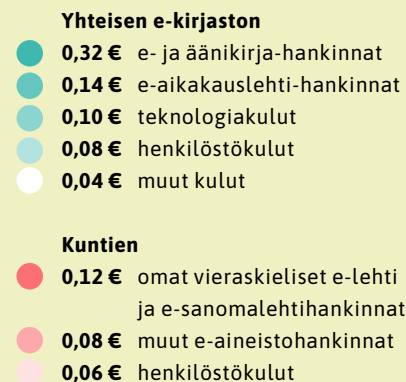
MITÄ E-KIRJASTO MAKSAA?

- ✔ Tällä hetkellä kunnat käyttävät e-kirjastopalveluihin keskimäärin 0,80 € / asukas
- ✔ Yhteisen e-kirjaston kustannukset ovat noin 0,70 € / asukas

Kuntien e-aineistokustannukset 2021 ka. 0,80 € / asukas

Kuntien yhteisen e-kirjaston kustannukset 2024 0,70 € / asukas

Miten e-kirjastoon liitytään?

Kunta liittyy e-kirjastoon tekemällä sopimuksen e-kirjaston taustaorganisaation kanssa.

Päätös e-kirjaston taustaorganisaatiosta tehdään vuoden 2023 ensimmäisen neljänneksen aikana. Taustaorganisaatio tulee olemaan joko Kansalliskirjasto, kuntien yhdessä perustama Suomen e-kirjastoyhdistys tai -osakeyhtiö.

Liittymissopimukset liitteineen lähetetään kaikkiin kuntiin alkusyksystä 2023. Liittymissopimus sisältää tiedon siitä, miten e-kirjastoon liitytään, miten siitä voi erota sekä tarkat tiedot kustannuksista.

MITEN E-KIRJASTOON LIITYTÄÄN?

- ✓ Liittymissopimukset lähetetään kuntiin alkusyksystä
- ✓ E-kirjaston taustaorganisaatio on joko Kansalliskirjasto, e-kirjastoyhdistys tai -osakeyhtiö

Vad är kommunernas gemensamma e-bibliotek?

Kommunernas gemensamma e-bibliotek är ett e-bibliotek där alla tjänster finns på ett och samma ställe. Det innebär att användaren via en enda webbplats eller mobilapplikation får tillgång till en mångsidig e-bibliotekssamling enkelt och smidigt oavsett var i Finland användaren befinner sig. Med det nya e-biblioteket får bibliotekskunderna tillgång till bibliotekens digitala innehåll mer jämlikt och enklare än i dagsläget.

För att använda det gemensamma e-biblioteket måste användarens hemkommun ha anslutit sig till e-biblioteket. Om alla kommuner i Finland ansluter sig till det gemensamma e-biblioteket har alla finländare jämlika möjligheter att använda samma omfattande e-samling, med andra ord att läsa e-böcker, lyssna på digitala ljudböcker och läsa digitala utgåvor av e-tidskrifter.

Användaren loggar in i det gemensamma e-biblioteket med sitt biblioteksanvändarnamn som alla invånare i de kommuner som är anslutna till e-biblioteket kan skaffa antingen direkt på e-bibliotekets webbplats eller i sitt närbibliotek.

VAD ÄR E-BIBLIOTEK?

- ✓ Ett e-bibliotek enligt principen med en lucka
- ✓ Lättanvänd webbplats och mobilapplikation
- ✓ Jämlik tillgång till bibliotekens digitala innehåll i hela Finland

Varför grundas e-biblioteket?

Kommunernas gemensamma e-bibliotek grundas eftersom man vill erbjuda kunderna e-bibliotekstjänster som är mer jämlika och som fungerar bättre än de nuvarande.

Bibliotekets uppgift är att främja litteratur och läskunnighet även i framtiden. Bibliotekslagen¹ förpliktar biblioteken att tillhandahålla alla invånare tidsenliga samlingar på ett jämlikt sätt. Biblioteket lever i tiden, med blicken stadigt riktad på framtiden. Kunderna är vana att använda digitala tjänster och därmed kan biblioteket inte enbart hålla sig till distributionen av tryckt litteratur.

Bibliotekens verksamhetsmiljö har förändrats och förändras hela tiden, bland annat i takt med digitaliseringen samt förändringen av bokmarknaden och upphovsrättslagstiftningen. Arbetet kring detta kräver särskilt kunnande och samlande av expertkunskape.

För närvarande finns det över 30 e-bibliotekssamlingar i Finland och omfattningen av dessa varierar mycket. Ur användarnas och bibliotekspersonalens perspektiv är systemet rörigt, eftersom olika typer av material finns på olika tekniska plattformar. Användaren måste använda olika tjänster för att få åtkomst till inhemska och utländska e- eller ljudböcker och inhemska och utländska tidskrifter. Detta vill man ändra på.

I fortsättningen är avsikten att producera e-bibliotekstjänsterna i ett riksomfattande samarbete, medan de i dagsläget i huvudsak produceras som regionalt samarbete. När e-bibliotekstjänsterna produceras gemen-

VARFÖR E-BIBLIOTEKET?

- ✓ Väl fungerande, jämlika och mångsidiga e-bibliotekstjänster för alla
- ✓ E-bibliotekstjänsterna kommer i fortsättningen att produceras kostnadseffektivt i form av ett riksomfattande samarbete
- ✓ Biblioteken är en central del av den grundläggande rätten till bildning

samt för hela Finland, ökar kostnadseffektiviteten och samlingarna som erbjuds för utlåning kan göras både större och mångsidigare.

Biblioteken har en viktig uppgift i förverkligandet av individuella grundläggande rättigheter. Biblioteken främjar befolkningens lika möjligheter till bildning, litterära hobbyer och konsthobbyer, kontinuerlig utveckling av sina kunskaper och medborgarfärdigheter, internationalisering och livslångt lärande. Detta är kärnområdet i människornas grundläggande rätt till bildning.

¹ Lag om allmänna bibliotek 1492/2016

Vad erbjuder e-biblioteket användaren?

Kommunernas gemensamma e-bibliotek kommer att erbjuda tillgång till en mångsidig och tidsenlig e-bibliotekssamling med en enda inloggning. I startskedet kommer samlingen att innehålla e-böcker, ljudböcker och digitala utgåvor av tidskrifter på finska och svenska samt även på andra språk.

Materialet som i dagsläget är utspritt i flera tjänster kommer i det gemensamma e-biblioteket att samlas på en plattform, vilket ger en bättre användarupplevelse. Målet är en omfattande samling av e- och ljudböcker samt digitala tidskrifter som förnyas kontinuerligt. I och med kommuner-

nas gemensamma e-bibliotek kommer största delen av finländarna att få tillgång till en e-bibliotekssamling som är större än den nuvarande.

I och med e-biblioteket övergår biblioteken till den digitala eran, inte bara tekniskt utan även vad gäller verksamhetsmodellen. Tillsammans med det tillhörande tekniska utförandet är lösningen exceptionell – till och med banbrytande. Med lösningen säkerställs att användarna står i centrum för utvecklingen både idag och i framtiden. Tjänsten byggs för användarna och för användarnas behov.

I framtiden kommer de datatekniska utmaningarna och dataskyddet att kunna lösas enklare och utan fördröjning, vilket innebär att tjänstens användbarhet är tryggad alla tider på dygnet. E-biblioteket kan vara en mötesplats på samma sätt som biblioteken i kommunerna och ha en egen uppgift i den digitala kulturen. I och med e-biblioteket kommer förutsättningarna att sköta denna uppgift att bli bättre.

VAD ERBJUDER E-BIBLIOTEKET?

- ✓ E-böcker, ljudböcker och e-tidskrifter
- ✓ Användarna i centrum av utvecklingen
- ✓ En samling som kontinuerligt förnyas

Vilken nytta har kommunen av e-biblioteket?

E-biblioteket främjar kommuninvånarnas jämlika möjligheter att använda e-material, utveckla de finländska allmänna bibliotekens samarbete kring och kunnande om e-material och digitala medier samt koordinerar tjänster kring e-material och producerar dessa i samarbete med kommunerna.

E-biblioteket ansvarar för upphandling, underhåll och utveckling av de tekniska lösningarna som krävs för användningen av bibliotekens gemensamma e-material samt för upphandlingsavtalen för e-material. I dessa upphandlingar är e-biblioteket en anknuten enhet i förhållande till medlemskommunerna eller så görs gemensamma upphandlingar med fullmakt från kommunerna, baserat på ett samarbetsavtal².

E-biblioteksorganisationen ansvarar också för samarbetet med aktörer inom bokbranschen, utbildning av bibliotekspersonalen, kommunikations- och utbildningsmaterialen för kunderna, tjänstens visuella utformning samt för ett nära samarbete med biblioteken.

Med e-biblioteket kommer e-bibliotekstjänsterna som i dagsläget sköts regionalt eller lokalt att börja skötas på riksnivå. I fortsättningen finns det alltså inte längre något behov av regionala eller kommunspecifika e-bibliotek. Kommunerna kommer emellertid att fortsättningsvis sköta en del av e-bibliotekstjänsterna. Kommunernas biblioteksexperter väljer i arbetsgrupper med valda representanter ut de nyheter som köps till e-biblioteket och ansvarar även i fortsättningen för skapandet av den gemensamma e-samlingen. Bibliotekens arbetsgrupper deltar i produktionen av bokprat

och i att lyfta fram material på det gemensamma e-bibliotekets ingångssida. Biblioteken hjälper också kunderna med att bli e-bibliotekskunder och handleder dem i användningen av e-biblioteket. Detta ingår i de allmänna

² Som experter har man anlitat Suomen Hankintajuristit Oy samt Patent- och registerstyrelsen

VILKEN NYTTA KOMMUNEN?

- ✓ Invånarna i den egna kommunen har lika goda möjligheter att använda e-materialen som invånarna i alla andra kommuner som är anslutna till e-biblioteket
- ✓ E-biblioteksorganisationen sköter många ärenden med anknytning till e-biblioteket och har ett nära samarbete med kommunerna
- ✓ Biblioteksexperterna väljer materialen till e-biblioteket och handleder kunderna i användningen av e-biblioteket
- ✓ Kommunerna kan utöva inflytande i det gemensamma e-biblioteket

bibliotekens lagstadgade uppgifter som professionella bibliotek. Kommunerna kan påverka det gemensamma e-bibliotekets verksamhet via ett styrsystem. Om Nationalbiblioteket är det gemensamma e-bibliotekets moderorganisation kommer styrsystemet att bestå av en styrgrupp, strategiska arbetsgrupper samt operativa arbetsgrupper med experter från de allmänna biblioteken. Om man däremot grundar en förening eller aktiebolag som får till uppgift att ansvara för e-bibliotekets verksamhet, kommer styrsystemet att bestå av föreningens eller bolagets styrelse, årsstämma eller bolagstämma, strategiska arbetsgrupper samt operativa arbetsgrupper med experter från de allmänna biblioteken.

Arbetsfördelning mellan e-biblioteksorganisationen och kommunerna

E-biblioteket

- Upphandling, underhåll och utveckling av de tekniska lösningarna
- Upphandlingsavtalen för e-material
- Samarbetet med aktörer inom bokbranschen
- Utbildning av bibliotekspersonalen
- Kommunikations- och utbildningsmaterialen
- Tjänstens visuella utformning
- Nära samarbete med biblioteken

Kommunerna

- Urval av material som ska skaffas i e-biblioteket
- Skapandet av den gemensamma e-samlingen
- Produktionen av bokprat
- Lyfta fram material på det gemensamma e-bibliotekets ingångssida
- Biblioteken hjälper kunderna med att bli e-bibliotekskunder och handleder dem i användningen av e-biblioteket
- E-bibliotekets verksamhet finansieras med årsavgifter som tas ut från kommunerna och det pågår ännu förhandlingar om statens möjligheter att delta i finansieringen av e-biblioteket

Vad kostar e-biblioteket?

- ✓ För närvarande spenderar kommunerna i genomsnitt 0,80 € / invånare på e-bibliotekstjänsterna
- ✓ Kostnaderna för det gemensamma e-biblioteket är ca 0,70 € / invånare

Kommunernas allmänna bibliotek spenderar för närvarande i genomsnitt 0,80 euro per invånare på e-material per år^{3,4}.

När kommunernas gemensamma e-bibliotek inleder sin verksamhet i början av 2024 kommer dess kostnader att uppgå till ungefär 0,70 euro per invånare.

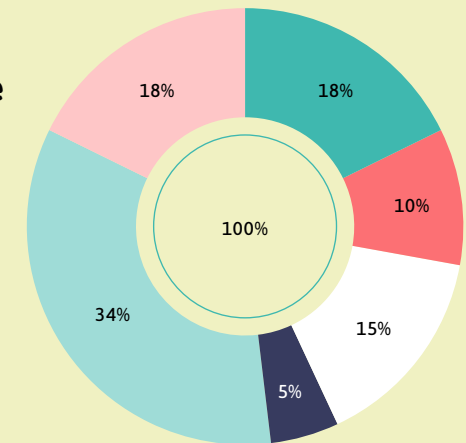
E-biblioteket erbjuder kunderna ett omfattande och mångsidigt urval av sådant e-material som kunderna använder allra mest: ljudböcker, e-böcker och -tidskrifter samt ett lättanvänt användargränssnitt. E-bibliotekets verksamhet finansieras med årsavgifter som tas ut från kommunerna och vars belopp fastställs i avtalet. Förhandlingar om statens möjligheter att delta i finansieringen av upprätthållandet och utvecklingen av e-bibliotekets tekniska system pågår ännu.

³ Uppgiften bygger på resultaten från kostnadsenkäten som skickades till de allmänna biblioteken hösten 2022.

⁴ Kostnaderna varierar i olika kommuner (0,39–2,05 €).

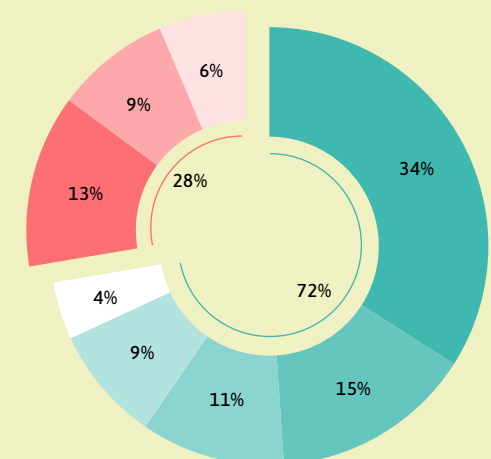
Kommunernas kostnader för e-material 2021 genomsnitt 0,80 € / invånare

- Kommunernas**
- 0,14 € personalkostnader
 - 0,08 € övriga e-materialinköp
 - 0,12 € egna inköp av e-tidskrifter och -tidningar på andra språk
 - 0,04 € uppskattning av kommunernas plattformsavgifter
 - 0,27 € egna inköp av e- och ljudböcker
 - 0,14 € egna inköp av e-tidskrifter

Kommunernas kostnader för det gemensamma e-biblioteket 2024 0,70 € / invånare

- Det gemensamma e-bibliotekets**
- 0,32 € inköp av e- och ljudböcker
 - 0,14 € inköp av e-tidskrifter
 - 0,10 € teknologikostnader
 - 0,08 € personalkostnader
 - 0,04 € övriga kostnader
- Kommunernas**
- 0,12 € egna inköp av e-tidskrifter och -tidningar på andra språk
 - 0,08 € övriga e-materialinköp
 - 0,06 € personalkostnader

Hur ansluter sig kommunen till e-biblioteket?

Kommunen ansluter sig till e-biblioteket genom att ingå ett avtal med e-bibliotekets bakgrundsorganisation.

Beslut om e-bibliotekets bakgrundsorganisation fattas under det första kvartalet av 2023. Bakgrundsorganisationen kommer att vara antingen Nationalbiblioteket eller en e-biblioteksförening eller ett e-biblioteksaktiebolag som kommunerna grundar tillsammans.

Anslutningsavtal jämte bilagor skickas till samtliga kommuner i början av hösten 2023. I anslutningsavtalet finns information om hur anslutning till e-biblioteket sker och hur man kan utträda ur det samt exakt information om kostnaderna.

HUR ANSLUTER SIG TILL E-BIBLIOTEKET?

- ✓ Anslutningsavtalen skickas till kommunerna i början av hösten 2023
- ✓ E-bibliotekets bakgrundsorganisation kommer att vara antingen Nationalbiblioteket eller en e-biblioteksförening eller ett e-biblioteksaktiebolag

E-KIRJASTO
E-BIBLIOTEK

Lisätiedot ja e-kirjastohankeen projektiryhmän yhteystiedot:

kirjastot.fi/ekirjastohanke

Mer information och kontaktuppgifterna till e-biblioteksprojektets projektgrupp:

biblioteken.fi/ebiblioteksprojektet